

siker
könyvek
kiadója

...majd a PuPu,
ha valaki,
hát ő csak tudja.

Kaléka

Szépirodalmi Folyóirat

"Szépszó és Értelem"

2014. november 10.

XIII. évfolyam 11. szám.

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

1. oldal

próza, versek

Ady Ágota: Egy
Albert Lőrincz Márton:
inga surrog az ég alatt
Bittner János: Két haiku
Juhász Ferenc: Rozzika
Király Gábor: Az egyéniség
Ódor György: Honfoglaló
Rada Gyula: A Pásztorokhoz
Tiszai P. Imre:
In memoriam Glatler Miklós
Uhrman Iván: Csodaszarvas

2. oldal

próza, versek

Balogh Örs: Így október táján is...
Baranyi Ferenc: A Tao gyehennája
Bárdos László: Énvesztés
Bodó Csiba Gizella: Várnak
Cselényi Béla:
Számтанfüzetlapra írt vers
Debreczeny György:
a tér a festészetbe ment
Fetykó Judit:
Berti, meg azok a dolgok...
G. Ferenczy Hanna: Mégis arra járunk
Gligorics Teru: Zarándok utamon
Horvath Hoitsy Edit: Aludni, aludni...
Kajuk Gyula: Csillogó cseppek
Kamarás Klára: Búcsú novemberben
Kántor Zoltán: Parkban
Karaffa Gyula: Halottak napja
Kis Mezei Katalin: Csak egy macska
Kő-Szabó Imre: Egy kis buli
Köves József: Sonkamúzeum
Lehoczki Károly: Hová forduljak?
Lelkes Miklós: Márai Angyalához
Mándy Gábor: Hattyúdál
Péter Erika: Viharban
Pethes Mária: Végleges csillagrendszer
Pethő N. Gábor: Mit rejt?
Sárközi László: Él a mának!
T. Ágoston László: Borkóstoló
Vadász János: Kezdet
Vasi Ferencz Zoltán:
Vers az érinthetlenségről
Végh Sándor: A rend
Verasztó Antal: Kóalma

3. oldal

próza, versek

Armistice Day
Flanders mezején, vers

Uhrman Iván
Csodaszarvas

Évezredek közt eltévedve jár,
éppúgy, ahogy mi is mindannyian.
Rén-agancsát rég elhullatta már,
és fertőzött a víz nyomaiban.

Hol lelhetné a régi, tiszta pusztát,
az ősi és még ősbibb Skythiát,
melynek kéklő égboltját koszorúzták
fénylő, bemocskolatlan svasztikák!

Hol úrnő volt, mindenki édesanyja,
óvó szellem, ki új hazába visz,
ordast ha sejt, vitézül megrohanja,
s emlőt kínál bármily gyermeknek is!

Megtörtént tán, hogy nyíl röpönt utána,
és fel-felfalta sok vad gyermeke,
s mert túl fűrgén repült hat könnyű lába,
kettőt a fejsze szelt közüle le,

de énekké jajdult a bűnbocsánat-
esengők tort üttő, zord kórusa;
s jövőre úgys új életre támadt,
s e varázskör véget nem ért soha,

és újra- s újraformálták alakját
merő aranyból táltos mesterek,
s a kész szobrot királysírokba rakták:
rejtőzzenek, mint ritka ékszerek...

Rég volt. Itt-ott meglelnéd tán a pusztát,
de nukleáris szenny borítja el,
és nézi búsan, mint leprás a mocskát:
kipattog rajta százezer panel...

És ő? A szarvas útját veszítve régen
ha körbenéz, lidércvilágra lát:
műhold-sereg lyukat ver fenn az égen,
s mocsokba fúl a lenti szép világ;

mocsokba vész maga is menthetetlen,
arany képmásai kiásva rég,
s bazári másukat már meg se retten
mellére tűzni ordas aljanép,

mely már hazáját nem szívébe' hordja,

KÖNYVKIADÓ

A

MERCATOR STÚDIÓ

kiadásában megjelent
e-könyvek innen is nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!
Fetykó Judit: A kapun túl
Fetykó Judit: Az ablakvitéz
Fetykó Judit: Epreskert
G. Ferenczy Hanna:
A kereszt árnyékában
G. Ferenczy Hanna:
Túl a netovábbon
Kamarás Klára: Álmod útján
Kamarás Klára: Letenyei fák
Kaskötő István: Számadás
Sárközi László: Csikágó
Sárközi László: Hellén szerená
Pápay Aranka: Örvények felett

A MEK-ről letölthető művek

Bodó Csiba Gizella: Válogatott versek
Bodó Csiba Gizella: Hoztam olajágot.
Dobrosi Andrea: Csendpelyhek
Fetykó Judit: Hársfanyereg
Fetykó Judit: Rezenciók
Fetykó Judit: Szabad áramlások
Kamarás Klára: Anica
Kamarás Klára: Arcok a múltból
Kamarás Klára: Derült égből...
Kamarás Klára: Mária lányai
Kamarás Klára: Orchideák
Kamarás Klára: Pepita füzetek
Kaskötő István:
A Petruccio házaspár
különös esete
Kaskötő István: Az öreg Joe
Kaskötő István: Életrajz
Lehoczki Károly: Elgurult gyöngyök
Lehoczki Károly:
Hipermarket. (hangoskönyv)
Lehoczki Károly: Tensz
Lelkes Miklós:
Én már a nyárba vágyom át...
Péter Erika: Túlhordott ölelés
Umhauser Ferenc: Időforgácsok
Végh Sándor: A csend hangjai

Ajánlott Honlapok

Alkotóház
Baka István Alapítvány
Baráth Judit Stúdió
Canadahun
Fulleextra
Galamus-Csoport
Hetedhétár
Irodalmi Epreskert
Klubháló

4. oldal

mikroszkóp

Szabolcs Piroska rovata

Kedves jövő

5. oldal

klasszikusaink

Radnóti Miklós

versek

6. oldal

gondolatok

ADY ENDRE

ISMERTLEN KORVIN-KÓDEX

MARGÓJÁRA

Mozart

Piano concerto No:17

csak szájában ver véle még habot;
lidércálmot százat vél látni róla,
hogy tán különb lesz, fényesebb, nagyobb,

s valós nagyságát, fényét sárba rántja,
ronggyá szakítja förtelmes keze,
zsigere minden mocskát ráokádja,
cafatait elszórja százfele,

s marakszik rajtuk végeérhetetlen,
kinek jár s nem jár bár a legkisebb,
hiszen torzult agyának érthetetlen,
mint nem fogy el, mi bárkié lehet...

Az értékvesztés poklában forogva
legendák, álmok mind így züllebenek;
régem nem szent, mi így merült mocskoba,
de mert szent volt, leköpni sem lehet.

Az ember (hogyha még az) béna, ájult,
forgó gyomorral arrébb fordul, és
füléhez sem jut egy végképp elárvult,
elárvult, végső szarvasbödülés.

Kodály László
Lélekgyakorlat
Magyar Elektronikus Könyvtár

Munkatársaink Honlapjai

Andrassew Iván
Arany-Tóth Katalin
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kaskötő István
Ketykó István
Lehoczki Károly
Köves József
Nógrádi Gábor
Pápay Aranka
Petőcz András
Péter Erika
T.Agoston László

Naplók, jegyzetek. (blog)

Andrassew Iván
Bölcs Pu-Pu
Demokratikus Koalíció
Föld S. Péter, Most és itt!
Varánusz
Tuareg

elfeledettek
archívum

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Tiszai P. Imre

In memoriam Glatter Miklós*

Fekete éjszakában rozsdás szögesdrótok mögött
betűket tapogatva sorokba, távolba üzensz,
félíg szítt cigarettád füstje karikái között
próbálsz meg emlékezni Fannira, csókjára, szenvedsz
mint ember, mint magyar, kit az uralom kitagadott,
mert valaha Jézus mögé bújva a hatalom nőtt
az értelem fölé, épült Babel tornya, elhagyott
gyártott Istened és most vad hordák írják az időt
pengék élére vérpatakok forrásaként, miként
latrinák szélére ültetettek aláz porig
és csak a bűz párolog a hegyek között méregként,
féled már a jövendőt, ha ki is bírod holnapig
tudod, hogy hiába lázadsz, most fegyverek döntenek
az igaz szavak hallgatnak, mint kripta halott csöndje,
Fanni szája íze, ölelése - már mind eltűntek,
hideg szél nyargal a világban, s az ember Istene
fejét törli miként pusztítsa még többet
krematóriumok füstjéből hamu eső hullik rád.

*Radnóti Miklós eredeti neve

70 évvel ezelőtt, 1944 november 9.-én
gyilkolták meg Radnóti Miklóst.

Rada Gyula

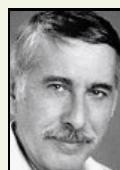
A Pásztorokhoz

Pásztorok! Kié e fülíg ganéj marhacsorda?
Ki az, ki oly hosszan ejtett e nyájra, hogy
Héraklész vize se mossa ki a szennyet
e kurta hodályból? S az ígéretek...?
Az eszességnek hol az ára?

Király! Hova oroztad a vézna kalász
elől a főhajtást, a szopós borjak víg
ficánkolását a vastag szalmaágyban?
Hol voltál Augiász, míg körmeink
rohadtak, s hol a harminc sovány
tehenünk? Hát pusztulj Király! –
s a fürtös mezőkön mozduljon a

BÉKE,

versengjenek az ifjak!

Ódor György
Honfoglaló

(„Árpád hazájában jaj annak,

Albert Lőrincz Márton
inga surrog az ég alatt

életeit keresi a költő
a világ szakadt díszfelöltő
foltozgatja a nyelv (ahogy tudja)
magyar beszéd a költő útja

a vers patyolat ingaként
a mennybolton csüng egy szegecsen
(ott van a felfüggesztési pont ahol
a legtágabb a képzelet)
surrog el s vissza az inga,
surrog a szó oda vissza,
súlyos mint a megcipelt kereszt
megérint fölkarcol beléd vég
vérző sebhelyet hasít
költő arcát erezi ki

elhajlana a vers útjából a nyelv
de nem tud
(az élet kulcsa ritmusra jár)
ó drága drága anyanyelv
(vére sercen papírra
s a csepp mint tengerben a kavics
beül egy kényes kagylótestbe)
költő kezén vers lesz belőle

a nyelv patyolat ingaként
körülr leng és duruzsol
(mintha surrogná az inga)
egykedvűen jár az óra
(Dali vásznán elfolyik)
történelmet kísér az útján
s fölfogja rezgését a nyelv
(költők titka lehet-e ez?)

az ég alatt a lomb alatt
tenger lim-lom szétömöl
(ilyen biz a történelem
mit nyelv kibír ember is)
a sok közöny mind igazság
az erőszak sem adja alább
a hordószónokok mondják
nem gyilkol meg csak fogva tart
csak megingat csak meggyötör

a nyelv patyolat ingaként
ott surrog az ég alatt
vers lesz a költőre mért gondolat
ha szív dobog
s a nyelv pörög
(az ember olyasmi agyag
örök pörlekedő marad)

Miből élek itt, vagy miért, nem tudom.
Fél lelkem átszáguldott a Tejúton.
Úgy van meg mindenem, hogy semmim sincsen.
Másik felem rongyban lóg, a kilincsen.

Ha itthon vagyok, messze kéne mennem.
Ha kívül, hazám jobb felét szeretnem.
Ezt az úriást nem érzem enyémnek.
Soha nem kaphattam meg az egészet.

Elpárolgott e föld gyermekillata.
Kiszáradt benne sok ezer kis patak.
Dunának és Oltnak már más a hangja.
A császár ma Buda várát akarja.

Meg is fogja kapni, halkan megsúgom.
Miből élek itt, vagy miért, nem tudom.
Látom az ujjongó, fáradt sereget.
Messze kéne mennem, fájtam eleget.

Király Gábor
Az egyéniség

Vagyok jó mint a nyárvégi kökény,
Vagyok szép mint a Hold lottyadt fénye,
Vagyok vész mint toronyba zárt önkény.
Vagyok kész mint kamaszlány regénye.
Vagyok teljesen valami félkész,
Vagyok rontott képnek tökéletes,
Vagyok csúztól gyötört szép kéz,
Vagyok talmi címekkel tekintetes.

Vagyok szívós tölgyön gomba,
Vagyok félszáz év iramba idő,
Vagyok durva és otromba,
Vagyok múltamba ékelt jövő.

Vagyok selymes, sárga árpa,
Vagyok fényes, világos ég,
Vagyok kéklő messzi pára.
Vagyok aki vagyok. Ma még.

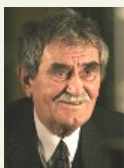

Ady Ágota
Egy

A gyerekkor öntudatlan eszmélése helyét
átvette az ember tudatos hallgatagsága
saját nyomorúsága felett.
Kapaszkodnék kifele belőle,
de a megválthatatlan testi s lelki teher
nem enged, végeláthatatlan
büntetéssel fenyeget.
Meg nem érdemelt szenvedések alakítottak,
komoly felnőttek arcát öltöttem magamra,
ébredező vágyak, kívánságok sodortak
könyörtelen távol
egyre nyugtalanabb valómtól.

olykor maszkot cserél a költő
a világ szakadt díszfelöltő
ez is kereszt cipelhető
az is szorít felölthető
s mint kenyérbe az éles penge
befúrja magát a létbe

vers lesz a nyelvből
vers talán
(szelek között a Hargitán)
ha megérint
ha beléd vág
ha megtalálod
ha megtalálod

**Juhász Ferenc
Rozika**

Mikor hazamentem, kukoricát fosztottak éppen,
leültem én is fosztogatni, pirosodtak a kukoricák,
este volt, a tyúkok elaludtak a kerítésen,
macskánk ölembe ült, kezemet nyalogatta.
Vacsorára főtt krumplit ettem, sót és kenyeret,
megkérdeztem: nagymama hogy van, haja fehérül-e szépen?
Azt mondták, nemsokára dér lesz, dunyhaciha
kellene, meleg takaró, s havazáskor feltétlen hazajöjjenek.
Eres kis lábait áztatta anyám, tyúkszemesek és dagadoznak.
Mama, mondtam, megmosnám a lábad,
s fölnéztem rá könnyes szemekkel.
Öreg harmonikámat is előkotortam, kicsit nyekergettem,
aztán Rozika jött, a szomszédba hívott csicseregve.
Én dalolni kezdtem, őszirózsát téptem a hajába,
mert hajnalig beszélgettünk az eperfa alatt.

**Bittner János
Két haiku**

Ha fönt sír az ég
A fa emyőt tart föléd.
De Tőled mi véd?

*

Szár, bimbó, virág,
gyümölcs, rothadás, féreg,
lehulló mag, élet.

A szegénységnek szégyenárja
egyre nagyobb területet áraszt el,
minden irányból tehetetlenség feszít,
de érzem már magamban
eljövendő vad izgalmak lázadását.
Az Ember. Mély sorsszerűség,
rajongó szeretet
s vádló kiáltás fűz hozzá,
de elődeim hangjához
halkan hozzáteszem
saját felkiáltójelem.
Mínek vagyok a folytatása?
Talán kezdete sem vagyok semminek...
Nehéz kődarabokként hullnak
gondolataim, s mint kiéhezett kutya
a morzsákat, úgy szedem össze
az érzéseim.
Nem ledönteni akarom a múltat,
hanem magam is talpra állítani!
Lassan láthatóvá válnak a szavak,
szorosan egymás mellett sorakozva
vallják, hogy nem megnyugvást,
de kétséget és dacot szítanak,
s közben keserű rímekkel vállalán
továbbvándorol,
majd célba ér az akarat.

**Kaskötő István
Az öreg Joe meg a félelem**

A két szomszéd ült a garázs előtt, az árnyékban, mint minden
nyári reggel, hacsak nem esett, vagy más szokatlan esemény közbe
nem jött. Megtárgyalták a világ ügyes-bajos dolgait, vitatkoztak,
ellentmondtak egymásnak, literszámra itták a kávé és úgy általában
élvezték a semmittevés fáradalmait.

De nem ma. Dan Wilson nem kis aggodalommal nézte az
öreget - csak úgy oldalvást, hogy ne legyen feltűnő - aki már jó
félórája egy szót sem szólt, már kiürült a kávé bögréje is csak lógott
a kezében. Közönyösen bámult maga elé. Az, hogy semmi sem
történik az utcában, nem rendhagyó, szombat lévén mindenki
lustálkodott, ismét egy agyrepesztő meleg nap ígérkezett, még a
szakásos korai fűnyírók is inkább a hűvös hálószobákban heverték.

- Locsolni kéne – törte meg a csendet Dan..

tovább>>>

a vendég

**Kernstok Károly
festőművész**

Lehoczki Károly
Hová forduljak?

Fordulhatok a zömök, kiálló mézskőcsúcs felé is,
ahogy a smaragd hullám átbukik felette és
fehér tajtékban szertefoszlik,
lám, a középkorú férfi is arra oldalaz,
hosszan pásztázza a környéket, mi lenne belőle
figyelmére méltó,
akkurátus fontossággal leguggol,
fényképezőgépe nek csövét kitekerteti a motorral,
megcélozza a látványosságot,
nyúlik, nyúlik az objektív,
a szentjét, jó drága gépe van! –
most aprókat kattint, csakhogy e hullámverésben
és a kabócák veszett ricsájában nyomtalanul
vegylől el a mechanika három-négy finom moccanása,
de fordulhatok, s tényleg, a fickóról
miért is ne fordulnék inkább a
plédjükön bódultan heverő nők irányába,
gusztusos keblek dagadnak pucér merészen,
hegyesek, ruganyosak,
a ruhadarabok árnyékának nyoma sincs rajtuk sehol,
merednek, csak úgy a senkinek, talán a napnak,
lassan pillantok egyikről a másikra, mintegy
véletlenül, rám ne süthessék: a vén kujon! –
aztán hosszan vizsgálom a fönti kőutat, a
villák előtt kanyargó keskeny aszfaltcsíkot
a mellette parkoló kocsi cifra sorával, a papucsban
ebédelni csoszogókat, félpucéron telefonálókat,
cipelőket valamit valahová,
a közöttük elszárguló robogót,
repedt hangja még csak-csak áttör pillanatra
a hullámverés robaján,
majd belefoszlik ugyanabba a semmibe, amibe
a húsz évvel ezelőtti gépfegyversorozatok
ropogása belefűlt ugyanitt, vagy a
hetven évvel ezelőtti bombázásoké,
ahová a ma sikolyai is mind belevesznek, Haifa jajai,
a donyecki mézszárlásé, a leparittyázott repülőgép
élve zuhanó utasának velőtrázó ordítása,
s eggyé válik a csönddel, azzal a riadtan terpeszkedő
párás hallgatással, ami az anya szemébe tolul, amikor
megtudja, hároméves kancsal fiának
hiába már a műtét, soha nem lehet térlátása.
Hová forduljak?

Ha a márványos elem mélyét lesem, tátott szájú,
zabáló tengerisünök feketéllenek,
gyilkos kis pamacsok, meglapulva békés-egykedvűn,
remeterák araszol ki közöttük nagy óvatosan,
húzódik sietve a szikla pereme alá,
fittyet se hány amazokra, tőlem retteg,
vagy csak úgy általában,
a szárazabb köveken kergette hangyák futkároznak,

Baranyi Ferenc
A TAO GYEHENNÁJA

Aki belépsz itt,
add fel minden reményed,
de menj a célig

a szenvedésnek
kilenc komor körén át –
nincs mód kitérned.

S ha utad célját
a végén mégse látod:
nem ér ezért vád.

A mennyországot
csak álmodod. Tudod jól:
senkise vár ott.

Mert a pokolból
nincs kiút s visszaút se.
Érts te a szóból,

hisz mások úgyse
érthetik benned azt, hogy
nem tör a bú le.

Nem tör le, dalnok,
nem keserít, hogy lent kell
holtig maradnod.

Az Isten kedvel
s áldanod Őt nagy ok van:
azzal emel fel,

hogy otthagy a pokolban.

Verasztó Antal
Kőalma

Gábor fiannak

Persze, hogy nem arról a bizonyos paradicsomkerti almáról lesz szó, mert hiszen az tudhatóan nem kőből volt, sőt egyáltalán az sem biztos, hogy az a gyümölcs alma lett volna. Dudaaim-gyümölcs inkább, olvastam valami szent szövegben, de maga az írója is csak találgatásra támaszkodott, mivel biztosra nem mehetett.

Az almába harapás történetének leírását illetően sem lehet útszéli szavakkal operálni mivel egyetlen harapás elegendőnek

odafönn sirályok írnak kecsesen kanyarokat,
rá- rátelepednek a testüket dobáló felszínre, majd
lebbenve fölverődnek vadászni megint,
mint egy ósdi némafilm mögött a rozoga zongora,
harsognak a hullámok,
mindenre ugyanaz a taktus,
mindenre ugyanaz a monoton semmi se,
diazepamot reggeliző barátom
tükrökkel telerakott emlékezetében változik a világ
folyton ily szegényes önmagává,
hiába kiáltok, rázom,
ahogy a mellettem jövő-menőket is,
csak értetlenül mered rám, munkába siet,
törvények zezzugaiba menekül,
és elfordul, ahogy elfordultak már tőlem
oly sokan, és én hasztalan kutatom,
hová tekinthetnék,
hogy ugyanazt lássam, amit ők,
vagy ők lássanak, halljanak meg végre engem.

Kis Mezei Katalin
Csak egy macska

Egy marék puha szőr és sok éles köröm,
ha nem ismered, csak ennyinek találod,
rejtélyes és büszke, öntörvényű szépség,
társ, ha megszereted, nem szolga: barátod.

Nekem jutott ilyen – megfizettem érte,
túl rövid évek, túl gyorsan jött halál,
de párnámon aludt, álomba dorombolt,
a fájdalom, hidd el, nem volt túl nagy ár.

Eltűnt életemből, mégis velem marad:
emlékeim polcán pihenő szürke folt,
ne legyints könnyedén: Ugyan, csak egy macskal!
A karomban halt meg. Tudom, hogy lelke volt.

Kő-Szabó Imre
Iskolás lettem

Iskolás lettem a múlt század közepén. Persze nem ment ez olyan egyszerűen. Abban az időben az a gyerek, amelyik nem töltötte be szeptember elejére a hatodik évét, csak a következő évben ülhetett be az iskolapadba. Az én születésem, ehhez a kicentizett időhöz képeste, késett harminckét napot. Október eleji születésű vagyok, tehát várni kellett egy évet. Óvodába nem jártunk az öcsémrel, otthon, a szülői ház udvarán, vagy a Csorvási út és a Csabai utca sarkánál, az út túlsó oldalán lévő hatósági hereföldön rúgtuk a bőrt, kora reggeltől, késő estig. Ezen a helyen később egy közvágóhíd épült. Ma szállítmányozási vállalat autói tapossák a gyerekkori focipálya fűvét.

Így halad a kor és a fejlődés!

tovább>>>

mutatkozba ahhoz, hogy (a minden olvasó által már kitalált) Ádamból és Évából álló emberpár behatoljon a bűnnek világába. Az általunk le-ábrázolni, kívánt alma megalkotásához, egy ököl nagyságú féldrágakő kínálta a lehetőséget a művész keze alá, aki aztán élni is tudott a lehetőséggel, amit a bizonytalan magasságból küldtek neki ajándékba.

tovább>>>

Mándy Gábor
Hattyúdal

A költő meghal,
nemléte merül.
S ez minden nappal
közelebb kerül.

Rekedt a torok,
merev a gége.
Lám, elnémulok,
és ezzel vége.

Légyzümmögés lett
a hattyúdalom.
Vajon a legyet
ki csapja agyon?

Lelkes Miklós
Márai Angyalához

Költő, egykor írtál egy verset,
s azt mimeltd: népedért reszket
szíved, s a Szabadság Hazája
földjéről száll fel lelked vágya..

Kérdés, kit értettél a népen,
előbb, ötvenhatos reményben,
majd amikor az angyalt kérted,
hogy jaj!-t vigyen a messzeségnek..

Te meghaltál, de Angyalodhoz
hadd szóljak: - Mit hozott és mit hoz
ötvenhat, s kor, mely indult akkor
az öntelt óceáni partról?

Angyal! Legalább Te légy látó,
Istennek igazat kiáltó:
- Nép ez a nép? Hamis a pásztor,
s takarításra vár a Jászol!

Kiáltsd hát Istennek, Világnak,
annak, kit még becsület áthat:
- Tolvaj hazugnál szem se rebben,
s ki is az, aki Kínkeresztben
fel-feljajdul, átkozza sorsát?
Az a versbéli Magyarország!

Önmaga, s mások ellen vétett?
Mégis Kegyzelmet adj, merészet!

Kérdd: - Isten, a Keresztről vedd le!

Kertész Károly: Őszi fény (Erdőben)

Sárközi László
Élj a mának!

Nagy István Dánielnek

...időnk folyékony, mintha lenne tér,
konok homok vagy szemnyi senki
a végtelenben: tiszta s összeér

a fájdalommal s célja; semmi.
Az éhletetlen vágya mit sem ér;
ma értelemnek árnya kincskért
feszülve harcol s béna tenni!

Amíg csak élünk, őseinknek
fejére lépünk, járva mindenütt;
enyészet vérünk s árva mindenünk,
a porba térünk! S végül hitnek

erős vagyunk s mint a mérleg; tenni
a két karunkkal, mérjük istent:
a nagy lehetlent és a semmit...

1999. szeptember 10.

Pethő N. Gábor
Mit rejt?

Mit rejt határidőnaplód
panaszos jajveszékélese?
Mit rejt telefonod sűrű
ki- és bekapcsolása?
Bizonyosságod, kétségeid,
fullasztó életed kattogó másodpercei
mit rejtenek?

Mit rejt reszkető kezed hajnalban
az első korty kávé után,
az első cigaretta előtt,
felloccolt eszméleted a munkahelyi mosdóban;
az elfojtott zokogás,
a visszatartott hányinger
mit rejtenek?

Mit rejt árcédulás vágyaid mögött
megbújó mohó szeretetéhség?

Tanítsd Erkölcse, Szeretetre!
Tanítsd, hogy értse Bibliádat
olyan szívvel, milyennel Nálad
íródott, s ahogy vitte lelkén,
lelkében, múltban, őskeresztény!

Utószó az Angyalhoz:

Szárnyas Lény! A csüggedés ott van
bennünk, - s bízhatunk angyalokban?
Ám az, hogy kiszakadt belőlem
e Fohász, félig elmenőben,
annyit jelent: erős a bánat,
s egy Isten-szó többé nem várhat..

Vidd hírül azt is a világnak:

- Akad még, ki csaló Csodákat
megvet (s Ninivét, mely egészen
elmerült embertelenségben!),
s nem szíveli, hogy kapzsi cégek
Isten-üzletből miként élnek,
s közben eladnak jelent, s múltat,
s büszkék: mennyi rosszat tanultak!,
zászló leng ötvenhat-mesékben, -
de a valóban ott a szégyen..

..hát kiáltsd, Angyal, a Világnak:

- Itt szívekben félelem, bánat,
s helyére egykor-csillagoknak
nem a rossz jött, - rosszaknál Rosszabb!

(2014)

G. Ferenczy Hanna
Mégis arra járunk

1933-2007

Annak az erdőnek
kénköves az útja
annak az erdőnek
mérgezett a kútja
örömet keresünk
ürömről találunk -
- mégis arra járunk
mégis arra járunk ...

Abban az erdőben
nem is nyílik rózsa
abban az erdőben
nincs egy boldog óra
fellegekbe vágyunk
mélységekre szállunk -
- mégis arra járunk
mégis arra járunk ...

Abban az erdőben
madarak se szólnak
abban az erdőben
ára van a csóknak
tán épp a boldogság
amire úgy vágyunk -
- mégis arra járunk
mégis arra járunk ...

Éjszakákon át testened a kioltott idegek tánca?
Mít rejt EKG-d, CT-d, MRI-d,
örökséged, múltad, jelened,
kockán jövendőt jövőd?

Amit lelked rejt,
ahhoz tartsd magad,-
egyedül így lehetsz szabadabb.

Gligoric Teru
Zarándok utamon

Nem tudom, mennyire jutottam zarándok utamon,
Ezek a nagy hegyek nekem már nem ismerős tájak,
Nem tudom van-e még előttem álom vagy jutalom,
S melyik kő felel meg egyszer majd utam végcéljának.

Fenn a bérc tetején, álmoként, hó tócsák olvadnak,
Mint könnyecsek arcomon, peregnék, s talán úgy fájnak,
Ó, hittél te is a tavasznak, ennek a tolvajnak,
Közeleg, ugye, hú útítársam? De ma már másnak...

Nem tudom, mennyire vagyok már zarándok utamon,
Emlékszem sarjadó ágára ez óriás fának,
Nekem már oly nehéz a kereszt, nem kell kényuralom,
De azért pihenek kedvesem s téged még megvárlak...

Kamarás Klára
Búcsú novemberben

Még három nap,
s én búcsúzom már.
Olyan ez, mintha itt se volnál.

Még két napunk van.
Menni kéne
együtt virágos, víg mezőre.

November ez!
Nincsen virága,
csak eső hull letört faágra.

Nem akarok
búcsúzni. Fájhat.
Ne nyomja bánatom a vállad.

Ha elmentél,
majd így, magamban
sír fel, mi visszavonhatatlan.

Vadász János
Kezdet

végül

Fetykó Judit
Berti, meg azok a dolgok...

10.

Berti nézte, ahogy az asszony csomagolópapírt rak a nagy, háromajtós hálósobaszekrény tetejére, majd feltesz rá néhány birsalmát. Hamarosan gyümölcsillat töltötte be a szobát. A körték, almák, birsalmák kamrában szoktak áttelelni ládáiban, melyeket Berti két-három hetenként átválogatott. A szobai szekrény tetejére rakott alma, birsalma régi szokás volt, még a szülők, nagyszülők szokásai közül maradt meg, amit ők is követtek. Az birsalmák látványa, illata a végtelen távolinak tűnő, az időbe már-már belevesző emlékeket, néha csupán az emlékek foszlányait idézték meg, hajdani szobák szekrénytetőit, ahol a befőttek mellett almák sorakoztak, s fel-felvillantak nőalakok, nagyanak, a férfi saját anyja, nővére, húgai, de még a saját lányának alakja is a váltakozó élmények és érzések kavargásában.

tovább>>>

Vasi Ferenc Zoltán
Vers az érinthetetlenségről

Szent György Otthon, Tarján, 1999. április 9.

Mondd, milyen csöndből
sarjadznak a torz virágok
és milyen letépett szemhéjak
mögül figyelni őket az álom?

A száj mindig szóra szomjazik,
de a gyökér néma.
S víz van-e, hogy a hallgatást
öntözze, a felgyült port lemossa?

És ki mozdítja kezét, ha mozdítja;
érint-e, ha érint és kit –
s ha néha felröppen is a hajnal,
örömként tekint le a Napra?

Az árnyék, az árnyak,
a tompa színek –
milyen? titkot rajzolnak homlokomra,
ki csak kérdezek és nem értek
és a szív selymét is alig sejdítem,
mert nem merem – bár érzem.

Pethes Mária
Végleges csillagrendszer

Valahányszor beletörődik a világ,
hogy az árvaság fénytompítóját
immár utolsó szempillantásig viselnie kell,
ha szabad szelleme erdősegit
útonálló ősz fosztogatja, és hó pólyálja

boldog vagyok

csak a zápor
állít falhoz
embereket

élhetek
élek
élünk

európa
mocskos poharában

Balogh Örsé
Így október táján is...

Írni kellene! Napok óta ez motoszkál a fejemben, de a gondolataim úgy cikáznak egyik témától a másikig, mint az egyirányú utcánk gyalogosai a padka és a sövény között, ha erre tévednek a vad motorosok.

Velem is megesett már, hogy azt sem tudtam előre vagy hátra nézzek, balra vagy jobbra térjek ki előlük. Bár az ugrás sokkal hatékonyabb! Egy biztos: gyorsan kell döntenem, nincs idő lafacacázni. Nagyon haragszom rájuk, de azért szólni nem merek.

Egyszer már megtettem. Azt éppen nem mondhatom, hogy válaszolatlanul hagyták volna intó szavaimat. Sőt! Megtudtam tőlük, tulajdonképpen nekem több becenevem is van. És azt is, mekkora hátrány, hogy csak elől, van szemem, és, mekkora előnyömre válna, ha sóprún közlekednék, de az is szóba jött, jobban járnék, ha elvinne a Batman.

tovább>>>

Bodó Csiba Gizella
Várnak

Béke, hoztál-e Békét?
Vagy amíg aludtál kicserélték
Zsebedben a nyitó és záró beszédet,
Ellopták ebéded,
S megfosztottak az éjszakai
Nyugalomtól?
Béke megszöktél százféle
Halatomtól, de folyvást
Újak és újak jönnek,
Konvojokban közelednek,
Ma is jön számtalan „Faló”
Rejtekében demokráciával,
Igazságnak álcázott vallás-halállal,
Gyűlölettel, intoleranciával.
Béke, hol maradsz már,
Vártak, várnak kertek alján,
Sztrádák soksávós betonján!
Bezúzott és álló falak mellett,
Béke, valahol dédelgetnek
Bölcsőt ringató lábak,
Zarándokok, legelő nyájak,
Béke, nézd, mintha táblák világítanának;
Béke fények
Erre is, arra is – várnak!

a városalakók fűvel benőtt szívét,
akkor kell kiimádkoznunk
a ligetek közé ékelődött vadföldek virágait,
ellobbantani az eleven titkok lángját,
utolsó jajszóig kifosztani az éjszakákat,
megszeppent mécses fénye mellett urnába zárnunk
az egymást nélkülöző idők vakfoltjait,
tiszaforrás-ajkunkat szent fénnel glóriázott
szerelmünkre tapasztani, hogy végleges
csillagrendszer örökjön felette.

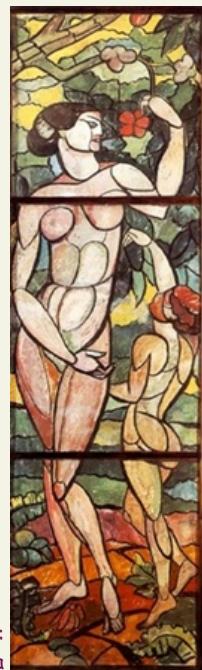

Végh Sándor
A rend

A rend, szokások olyan sorozata,
amelyek ugyan vezérelhetik életünket,
egyensúlyt kínál, de minnek, mikor egy madár,
öreg ágainkról véletlen vesz le szemet!
Építi fészket, fiókáinak ez évi halmazát!

A változást felfogni lehet, nem látni érdemes,
csak hogy kényelmesebb legyen?
De a végén becsap, mikor beszalad,
megtörténik, amiről végig úgy tudtuk:
Nem szabad, szégyeld magad!

Hát vállald a monotonitást, restséged,
vélt értékek gyermekeink életéhez ragad!
Csak vergődünk éjjeli bugyrainkban,
hiszen mind a miénk, gyarlóságunkban
levegőért kapkodunk, csak egyet még, ha lehet:
a köhögéssel kívül csak ez szakad fel
torkunkból!
Hitünk: Ugye megérte?

Kernstok Károly:
Üvegablakterv a Schiffer villa számára

Péter Erika
Viharban

Szembeszél fúj,
elsodor minden szót,
barbár erő
gyilkol erdőt
és folyót,
eláznak az utcák
ragyogó színei,
sövények, fák
zivatarral küzdenek
s a lombok közt
elfolynak az ígéretek is.

Horvath Hoitsy Edit
Aludni, aludni...

1929-2007

Kőszirt tűhegyén elaludnék,
a sziklamorzás szurdok alján
görgő sodorban; fűtlen hátán,
tüzes, nap-marta fakír-ágyán
a szemcsés homokrengetegnek,
felajánkozva éhes ebnek,
kráter-szegélyen, lávabordán,
liános, mély vadonba vetve,
hol szövedékén át meredne
a hiúz-képű, ferde hold rám,
vagy csont-sárgán, fakón, szikáran,
akár kihantolt, pőre holtak,
lényegig végleg lebomlottak,
vasrácsról futna át az áram
testembe, vagy szöges keréken
ínszagató küllőre húzva,
pőröllyel csontig összezúzva
aludnék el –, foszforos fényben
jégtömbön, vad, kietlen éjben:
csak tudnék már feloldozásig jutni,
csak egyszer e hínáros poklot
tudnám magamból kialudni...!

Kántor Zoltán
Parkban

Mi dolgod itt Öreg? A Nap lement.
Az elfutó fény óvott titkait,
a gólyahír virágának finom
Selyem színét már elrejtette itt.

A park, a csend hazája már bezárt,
A fészek mélyén bújik a madár,
Egy mozdulat, egy trilla sem szabad.

Bárdos László
Énvesztés

Ha kiválasztanának! Érdektelen,
áttetsző funkcióimat kiemelnék belőlem,
s mozdulna bennem és fölöttem
e hatalmas levitáció!
Ahogy az oktatófilmen mutatkozott
az, a kedves, jellegtelen házaspár:
ni elalszik, férfi elalszik, kezdődhet azonnal
a mágikus színjáték. A legmagányosabb
és a legnyilvánosabb.
Surrogó csendben válik le róluk
szuszogásuk, veritékezésük,
kézremegésük, magzati összegömbölyödésük
hétszer hétezer kópiája. Pedig számukra
ez is csak olyan alvás, mint a többi.
Cikázó szemgolyó, futó látomások,
agyhulláin, agyrezgés, elesés-érzet,
a vázizomzat megbénulása, érdemtelen duzzadások –
micsoda elszabadult rakétában repülnek!
S lélegzetviesszafojtva lessük, fogja-e még őket
a gravitáció. Az se baj, ha nem a Földé.
Akármelyik égitesté. Hogy lesz-e hepiend?
Hiszen máris gyorsul a pulzusszám. Ébredveznek.
Most már csak önmaguk.

Köves József
Sonkamúzeum

- Most egy furcsa esetet mesélek el nektek - hajolt az asztal fölé barátunk, Z. a kerthelyiség teraszán. - Talán ma már nem titok, de mégis azt kérem, ne adjátok tovább... maradjon közöttünk.

Kíváncsian néztünk rá. Ivott egy korty sört, és elkezdte.

- Én megígértem, hogy magamba zárom, amíg valakitől nem kapok engedélyt a nyilvánosságra hozatalára. Mert olyan hihetetlen. Évtizedek teltek el azóta, megbukott egy teljes rendszer és már bukdácsolnak a következők is. Régen azt hittem, ha azok megbuknak, nem lesz többé tabu a múzeum. Most meg már lassan ezek is...

tovább>>>

Karaffa Gyula
Halottak napja

hideg volt ma
temetői csönd
vázában vacogó virágszirmok
alatt szagtalanra oszlott csontok
a sírok előtt állók
egykori szeretteinek emléke
kiviszik magukkal a temetőbe
az otthoni meleg gőzét
hogy kibírják
a hantnál
gyertyákkal melengetik lelkeiket
miközben dül köztük
a dominanciaharc
kinek nagyobb szebb drágább

Az éhes macska már prédára vár.

Mi dolgoz itt Öreg? A Hold kemény
Szikrát csiszol fenn fázós ághegyen,
Sötét tócsába gyűlik odalenn,
A fák alá szétömlő félelem.

Itt minden padnak már gazdája van,
Ijesztő mesét rejt minden bokor
Lehull a földre a sorsok pora
Mit a lélek hulláma felkotor.

Mi dolgoz itt Öreg? Túl gyenge vagy.
Szálkás inad a járástól remeg.
Inkább másik helyen húzd meg magad.
Egy boldog kortyot sem hagytak neked.

Mit akarsz még Öreg? Az életed
Vers dobozokba kinek rámolod?
Őrizni kár, dugdosni meg minek?
A mindent elmosó idő majd rácsorog.

T. Ágoston László
Borkóstoló

Amikor Jézus a galileai Kánában járt a tanítványaival, elújságolták neki a helybeliek, hogy nagy lakodalomra készülnek a faluban. Az egyik jómódú gazda felserdült lányát kísérik az oltár elé. A vőle-gény családjának is van mit a tejbe aprítania, így aztán egész héten át tart majd a vigadalom. Több mint száz vendéget várnak, de bőven jut majd enni-innivaló annak is, aki az úton járók közül betéved a portá-ra. Meghívták a menyegzőre Jézus anyját, Máriát, meg a gyerekeit is.

Jézus nem vágyott a vigasságra, inkább a jövődő terveit, a rá váró küldetést szerette volna megbeszélni a tanítványaival, Natanaellel, Simon Péterrel, Andrással, Fülöppel és Jánossal. Bizonytalan válasszal küldte hát vissza az örömapa küldöttét.

tovább>>>

Debreczeny György
a tér a festészetbe ment

(montázs a zalaegerszegi

Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

KI: 54/2013 sz. főlőspéldány felajánlása könyvcímeiből)

aszkréták dervisek imaszőnyegek
a látható embernek a fele sem igaz
fabulák formák figurák emlékeznék
boldogságára a röpülésnek

tudod-e mi a művészet?
marionett mindenkinek
menjetelek készüljetelek
a bábkészítésre

szedem szép virágom
a mai magyar bábszínházban
a tér a festészetbe ment
a látható szép virágnak a fele sem igaz

én idén nem tudtam kimenni
három helyen lyukas a kipufogóm
alulmaradtam a harcban
anyám most szégyelljem magam
kecsketrágyát villáztam
rátok emlékezve
jövőre jó termésünk lesz
meglásd

Cselényi Béla
Számтанfüzetlapra írt vers

Albert Józsefné Póka Ibohyának

A múltkor, ahogy hazajöttem
az őszi alkonyatban,
a még derűs, már hideg
cementporos levéltarkulatban,
a tömbházak egyetemes rendjében,
a velem szembe jövőök
valahogy az itteni szokásoktól némileg eltérően
nyújtották el hadaró magánhangzóikat,
nem úgy, mint a pestiek,
hanem úgy, mint a kolozsvári diákok, én nem is tudom,
mintha egy kötőszó erejéig
a New York-i csemete
az észak-londoni melóst idézné,
és nincs itt semmi állítmány,
mondhatnám úgy is:
minden állítmány nélkül állíthatom,
hogy kolozsvári moziból mentem haza tízévesen,
s hogy a tanítónóm udvarán
ismeretlen kislányok körtánca jutott eszembe,
mert valahogy az élet arra való,
hogy valahol valami eszünkbe jusson róla,
még akkor is,
ha nincs kéznél egy becsületes számтанfüzet,
csak egy ilyen vajszínű jegyzettömb
tölméretezett, téglaszínű négyzethálókka,
mert most divatosak a rózsaszínű, illa, türkiz
kolozsvári irkák a milliomosok körében is;
és eszembe jutott a tanítónóm szovjetfekete köpenye,
mignon-alátét fehér gallérja,
amint nálam jóval fiatalabban tornyosul fölöttünk:
„Először is örvendek, hogy ennyi pirospozsgás arcot
látok magam körül”,
mondta azon a ’hatvankettes szombaton,
és nem tudta, hogy ismét történelembe lépett.

Budapest. 1990. X 23

Kajuk Gyula
Csillogó cseppek

levelek zsongása ringat el a csendben,
csak a csillogó cseppek csengenek
míg fel nem szívja őket a lusta őszi nap,
ki tunya későnkelőként alig süt már,
míg fejünk fölött fásultan áthalad.

...

Armistice Day

A Fegyverszünet napját (angolul: Armistice Day, franciául: jour de l'Armistice) minden évben november 11-én tartják az első világháborút lezáró compiégne-i fegyverszüneti egyezmény aláírásának emlékére. A fegyverszüneti egyezményt Németország és a szövetséges hatalmak képviselői 1918. november 11-én írták alá és hivatalosan ekkor (a tizenegyedik hónap tizenegyedik napján 11 órakor) értek véget a harccselekmények a nyugati fronton.

Ezt a napot a szövetséges hatalmak többsége ünnepnappá nyilvánította, hogy így emlékezzenek meg az első világháborúban szolgált katonákról és a hősi halottakról. Az egyik kivétel Olaszország, ahol az első világháború végét november 4-én ünneplik, a padovai fegyverszüneti egyezmény aláírásának napján.

A második világháború után a Fegyverszünet napja elnevezést a Brit Nemzetközösség országaiiban az Emlékezés napja (Remembrance Day) váltotta fel, de Franciaország és Belgium továbbra is ezen a néven ünnepli. Az ezen a napon rendezett hivatalos ünnepségeken általában 11 órakor 2 perces néma csönddel emlékeznek arra a közel 20 millió emberre, aki életét vesztette a háborúban.

A szövetségesek súlyos veszteséget szenvedtek a belgiumi, ypresi csatában. Az elesett katonák százait temették el a pipacsokkal borított Flendersi mezőkön.

John McCrae orvos/őrnagy/költő, a kanadai 1. Könnyű Tüzérségi Brigád helyettes parancsnoka írta a verset 1915 május 3-án, barátja, Alexis Helmer hadnagy temetése után.

A legenda szerint a költő elégedetlen volt a versel és eldobta, barátai mentették meg és első alkalommal az év decemberében jelent meg a londoni Punch oldalán. Hamarosan népszerű lett és még ma is a háborúk elesettjeinek szolgái emlékeztetőül.

A piros pipacs az emlékezés és a háborúk elesettjeivel és veteránjaival való együttérzés szimbóluma lett.

In Flanders Fields

Flanders fields the poppies blow
Between the crosses, row on row,
That mark our place; and in the sky
The larks, still bravely singing, fly
Scarce heard amid the guns below.

We are the Dead. Short days ago
We lived, felt dawn, saw sunset glow,
Loved and were loved, and now we lie
In Flanders fields.

Take up our quarrel with the foe:
To you from failing hands we throw
The torch; be yours to hold it high.
If ye break faith with us who die
We shall not sleep, though poppies grow
In Flanders fields.

Flanders mezején

Flanders mezejét pipacs borítja
A fejfák között sor, a sorra
A sírok jele, és fenn az ég alatt
Pacsirta bátran éneklé a dalt,
De az ágyúk dörögnek alatt.

Holtak vagyunk. Rövid nap előtt
Éltünk, s haltunk mire a nap lement.
Szerettünk, szeretve voltunk s nyugszunk
Flanders mezején.

Folytasd harcunk az ellenséggel,
A mi kezünkből kiesett a fáklya,
Tíétek az most, tartsátok magasra,
Ha elfeledtek minket, kik most haltunk
Nem lesz nyugalmunk, bár a pipacs virít
Flander mezején.

London, Trafalgar tér, Remembrance Day/Emlékezés Napja.

Kanadai veteránok ottawai emlékezésen.

....

Szabolcs Piroska rovata

Kedves Jövő

Kérlek, ne lepődj meg, hogy ismeretlenül írásban fordulok hozzád. Valószínűleg a dolgok természetes menete folytán nem lesz közelebbi kapcsolatunk, de szeretném innen a jelenből néhány gondolatomat megosztani veled.

Zavarban vagyok. Lassan elérkezem a mérlegelés idejéhez, amikor az életem nagy döntései már serpenyőben vannak, és valószínűleg már csak apró korrekciókra futja. Ha távolabbról szemlélem a helyem, a huszadik század közepén születni nem tartozott a legszerencsétlenebb dolognak. Az előttünk járó generációk megélték néhány véres csapást. Nagyon sokan nem éltek túl, és éppen a képződött veszteség járulhatott hozzá születésem történetéhez. Itt és most, a jelenben egy vérontó háború árnyéka, a világ felgyűlt feszültségeinek természetes lecsapolási módja, az átrendezés hagyományos és mindent megoldó formája talán még nem sűrűsödött áthatolhatatlanul fölénk.

A megszületés nem választás kérdése, de még tiszták a lapok. Az ébredés sem választás kérdése, vagy bekövetkezik, vagy nem. Ha nem, akkor félálomban, az eszmélet és a vegetáció határán élhetünk boldogan, míg meg nem halunk, mint a népmesékben, de ez nem mindenkinek adatik meg. A József Attila-szerű eszmélet fájdalommal jár, és nem is vállalja mindenki, mert aki mélyre tekint, lehet, hogy sötétséget és zűrzavart talál.

Mielőtt beszippantana a filozofálás örvénye, hadd beszéljek a magam eszméléséről, amivel már nem tudom nem észrevenni körülöttem zajló folyamatokat, amelyből hol itt, hol ott csapnak fel szennyes hullámok.

Jogod van mondani, hogy későn eszméltem, és igazad van, de emellett, hogy van bennem emiatt szégyenkezés, némileg büszke is vagyok, hogy nem követtem el szégyenteljes hibát, bűnt, nevezhetjük bárminek. A bűnöm a sokáig tartó naivitásom, és talán a tudáshiány. Hiszen te magad is tudod, hogy nem könnyű szert tenni rá, hiszen sem tanítóktól sem könyvekből nem lehet méríteni csak akkor, ha átszűrődött saját életünk és lelkiismeretünk szitáján.

Újra szegénynek érzem magam, pedig milyen jó volt rövid időre felemelni a fejem az örökös méricskélésből, venni egy kis levegőt és bizakodni. Még nem tartozom az éhezők közé – borzalom belegondolni, hogy újra itt tartunk – de te vajon tudod, hogy így lesz-e holnap is. Úgy érzem, hogy a világunk elszakad. Mindentől, ami biztonság.

Ez a mi háborúnk? Nem a vérünket, hanem a gerincünket, elveinket, szabad akaratunkat követeli áldozatul, ez a mi halálunk? Becsapottnak érzem magam.

Az egyik gyerekem Anglia közepén keresi a megélhetését, mert a hazájának nem kellett a szorgalma, a becsületessége, a ragaszkodása. A jelen nem ad, de te mit teszel majd?

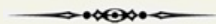
Kedves Jövő, most csak a káoszt látom, téged nem látok, nem tudom mitévő legyek. A hallgatás nem út, a beszéd feleslegesnek tűnik.

Amikor én már nem leszek, és eljön a te idő, mivé lesz majd az én jelenem? Fehér folt az időben? Említésre sem méltó epizód a nagy egészben az a tévelygés, tanulás, amiből talán okulás is lesz egyszer, és az áldozatok, a láthatók és a láthatatlanok?

Kedves Jövő, tudom, hogy a kérdésekre úgysem lesz válasz, hiszen elkerüljük egymást, és tudom, hogy te is az emberek és az emberi érdekek markában vagy. De kérlek, igyekezz.

Remélve üdvözöllek a jelenből:

Én

Radnóti Miklós

POGÁNY KÖSZÖNTŐ

Nézd! dércsipe fáink megőszült
fején ül most a szél és lengő
harangú tornyok között csak
megkondúlnak a jámbor imák!

Csorgó nyálával békés borjú
lépdél még szekerünk után, de
már nem kószál szárnyas szavakkal
szájunk körül halovány ámen!

Megmosakodtunk! tornyok között,
fákon pihenő szélben és most
megőszült fák közt csókokkal tarkán
pogány szemekkel kitavaszkodtunk!

A testünket nézd! együtt fakad a
rüggyel drága hús és napbadobált
csókjaink után boldog torokkal
így, istentelenül fölsikoltunk!

1930. január 11.

PIRUL A NAPTÓL MÁR AZ ŐSZI BOGYÓ

Szőke, pogány lány a szeretőm, engem
hisz egyedül és ha papot lát
rettenve suttog: csak fű van és fa;
nap, hold, csillagok s állatok vannak
a tarka mezőkön. És elszalad. Por
boldogan porzik a lábanyomán.

Pedig fönn a kertek felé
feszület is látja a csókját és
örömmel hull elé a búzavirág,
mert mindig hiába megcsudálja őt
egy szerelmes, szakállas férfiszentség.

Tizennyolc éves és ha nélkülem van,
hallgatva jár, mint erdős partok
közt délidőn jár a nyári víz s
csillogó gondot ringat magában arról,

1931. ÁPRILIS 19

(ÚJ KÖNYVEMET TEGNAP ELKOBOZTÁK)

Új könyvemet tegnap elkobozták,
most egyedül ülök, ujjaim
átfonva bokám körül, piros
pillét ástam ma babonásan
a küszöb alá és lassan elalszom!

Emlékszem én! egyszer a tizenhétéves
anya, barátom tejetlen asszonya
aludt el fáradtan, húsznapos, tejes
kislánya fölött így; gyerekingeket
álmodott s urának új cipőt! és
kedvvel ébredt, ahogy mesék csatái
hajnalán kúrthangra harcосok!

Majd fölélbredek én is! kedvesem arany
varkocsán sikongat a napfény,
lóbálva nő föl árnyam az égig és
huszonkét szemtelen évem az éjjel
bevacsorázik három csillagot!

1931. DECEMBER 8

(FŐTÁRGYALÁS)
Dr. Mellékny Kornélnak

Előttém Müller, a nyomdász
állt a mérleg előtt,
megméretett
s hat hónapot kapott.

Aztán kiürítették a termet, hogy
én kerültem sorra: óvták a népet
ragályos verseimtől.

Pattogni s köpni szerettem volna,
mint a tűz, kit szikkadt emberek
ülnek körül fecsegő szalonnák és
várakozó kenyerek gyönyörével.

hogy sohasem telünk el a csókkal és szomorú. Pirul a naptól már az őszi bogyo.

1930. szeptember 1.

Életrajz

TÖRT ELÉGIA

Sík Sándornak

1

Életem írtam kis bottal a porba
ott estefelé, hol két út összefutott.
Szörnyü ábra volt; füstölt, mint záptojás
szegények ritkás asztalán
és halálig mutatta magam:

államat fölötő kendő takarta
kiserkedt szőrozetem végül
és oszlottam ott a selyem levegőben.

S az úton túli lejtőn gyenge bokorra
szállt a madár; csapdosva tartotta
a buktató ágon a súlyát
és elsiratott vékony füttyöléssel.

2

Most estébe fordult e sánta vasárnap
és itthon ülök. Békés és harcos könyveim fölött
a polcokon s fiókjaim lukán
lidércként imbolyg a házkutatás riadalma
és apró fényekkel tétovázik:
villanjon-é, vagy várjon-e még?

Hát villanjon! riadalom legyen itt
körülöttem! életem emlékei közt
két férfi lóg két durva bitón
s apró hajakkal sodrott kötél
foszlik a súlyuk alatt.

S mint hegyi fák ágaiból
hajnalra kicsúszik az új ág,
úgy belőlem is vadgalambhangu
versekben csúszik ki érettük a sírás.

3

És mindennap újszülött borzalommal élek
s oly nyugtalanul. Szeretőm karolásához is
gond íze járul s egyre vadabb bennem
a szomorúság.

De néha azért ő, ha azt hiszi
nem veszem észre, titkon hisz egy istent
és ahhoz imádkozik értem.

1933. július 30.

Köpködtem volna, mint a tűz, kinek
csak szalonnák fényes csöppje jut, mit
elfogat magán majd viczorogva

és sütöttem mégis, mint pisla parázs
s ők fujtak engem, hogy védekezsem,
mert úgy szokás, s hervadjak el,
fujt rám az ügyész.

Nem észleltetett enyhítő körülmény
s két versem nyolc napot nyomott;
főllálva hallgattam. Tudták kiktől
születtem, hol s mikor; ősmertük egymást
és hogy kimentek, mégse köszöntek.

Védőmmel álltam s beszélt köröttem
néhány barát és néhány mesemondó;
félhárom volt már, délután s
drukkoló szeretőm szemei
kerekedtek az uccán.

OKTÓBER, DÉLUTÁN

Mellettem alszik a tölgy alatt Fanni,
s mióta alszik, annyi makk hullt a fáról,
hogy minden jámbor lombbal veszekszem érte, -
mikor átkarolt, kérte, őrizzem pihenését.

De nap kacsintgat át fodrán a lombnak,
vad darazsak dudolnak körül haraggal.
És a lomb makkal felel és feleselget,
hulló makk makkot kerget, nem tud a fán maradni.

Fanni fölébred és álmos szeme kék,
keze oly szép, mint szentkép keze és gonddal
békít a lombbal, végigsimít a számon
s ujját ott tartja három harapós fogamon még,

hogy ne beszéljek. Így készül az új csend
és a csendből odafent sziszegve eső
hatnapos esső, mely elmosza a makkot
s mint fekete szallagot, úgy köti ránk a novemberet.

1934

IRÁS KÖZBEN

Csak kígyó undoríthat tiszta fatörzset így,
ha bőrét hagyja rajta, mint engem undorít
e forduló világ és az ordas emberek.
Virágszülőként kezdtem én el, de fegyverek
között neveltek engem gyilkosok s megszoktam
rég a harcot itt és gyáván sosem futottam.

Igaz, jó szerteütni néha, de békében
élni is szép lenne már s írni példaképen.
Bízatom kell magam, hogy el ne bujdosoljak,
mert jó lenne messze és műhelyben élni csak.
Ó, véled gondolok most, tollas jobbkezemmel
s egyre jobban értelek, Kazinczy, régi mester.

1935. március 17.

VÁLTOZÓ TÁJ

Tócsába lép a szél
fütytyent és tovafut,
hirtelen megfordul
s becsapja a kaput.

A tócsa laposan
pislant s a lusta fák
madaras szájukat
hirtelen kinyitják.

Összevissza zaj lesz,
még a lomb is mormog,
épülnek a porban
porból kicsi tornyok.

Megáll az úton a
mókusbarna barát
és fölötte barnán,
egy mókus pattan át.

Aztán figyelmesen
mi mozdult: megmered,
a táj nagy kalapként
hordozza az eget.

Mire újra mozdul,
csaknem minden nyugodt,
bokorba bútt a szél
s aludni készül ott.

Nevetni kész a rét,
mosolygós és kövér,
gyöngén ring ahonnan
asszonyom jődögél.

Meglát, szalad felém
a fű közt és a nap
szétfutó hajába
arany csíkot harap.

Körben egyre tisztul
és folyton csöndesül,
az elkergetett fény
mindenre visszaül

és mi nagy kalapként
hordozta az eget:
fedetlen áll a táj
s felhővel integet.

HÁBORÚS NAPLÓ

1. HÉTFŐ ESTE

Immár a félelem sokszor sziven érint
és néha messzi hír csak néked a világ;
egyre régibb emlékként őrzik gyermeki
korod a régi fák.

Gyanakvó reggelek s vészes esték között,
háborúk közt élted le életed felét
s most is ellened hajló szuronyok csúcsán
kullog a rend feléd.

Még álmaidban néha fölötlik a táj,
verseid hona, hol szabadság illan át
a réteken és reggel, ha ébredsz, hozod
magaddal illatát.

Ritkán, ha dolgozol, félig és félve ülsz
asztalodnál. S mintha élnél lágy iszapban,
tollal ékes kezed súlyosan mozdul és
mindig komorabban.

A világ új háborúba fordul, éhes
felhő falja föl egén az enyhe kéket,
s ahogy borul, úgy féltve átkarol s zokog
fiatal feleséged.

2. KEDD ESTE

Nyugodtan alszom immár
és munkám után lassan megyek:
gáz, gép, bomba készül ellenem,
félni nem tudok és sírni sem,
hát keményen élek, mint a hideg hegyek
között útépítők,

akik, ha könnyű házuk
fölöttük összedől elaggyva,
újat raknak és közben szagos
forgácson alusznak mélyeket
s reggelente fényes és hideg patakba
mártják be arcukat.

*

Magosban élek s kémlelek:
körülr borul.
Mint hajónak ormán viharban,
villám fényinél

1935

ELÉGIA

Már arrafelé is őszi, ahol
a szabadság zászlai hullanak,
lobogó vér fut parázs avarra
s alatta rémülten fészkel a mag;

fáradt megfoganni! És ha mégis:
földbevert bitó, hősi test, avagy
harci gép dülja fel meleg helyét
s meztelen várja, hogy jöjjön a fagy.

Várak és fűszálak perzselődnek,
vadul rohanó halál szele kél,
délben a füst és pernye közt vakon
röppen a fölriadt szárnyasegér.

Világíts, távol égő tartomány!
hideg van, markos sötét kavargó,
sápadt fák alatt hosszan vacognak
tegnap még símogató patakok.

Őrizz magány, keríts be lusta ősz,
új szégyent ró szivembe az idő,
s rágódva régi, díszes őszykőn,
konokon élek, szívós téli tő.

A lélek egyre többet elvisel,
holtak között hallgatag ballagok,
újszülött rémek s hitek kísérek
és a vándorlófényű csillagok.

1936

BÉKE, BORZALOM

Mikor kiléptem a kapun, tíz óra volt,
fénylő keréken pék suhant és énekelt,
gép dongott fenn, a nap sütött, tíz óra volt,
halott néném jutott eszembe s már repült
felettem mind, akit szerettem és nem él,
sötéten szállt egész seregnyi néma holt
s egy árnyék dőlt el hirtelen a házfalon.
Csend lett, a délelőtt megállt, tíz óra volt,
az uccán béke lengett s valami borzalom.

1938

ALUDJ

Mindig gyilkolnak valahol,
lehunyt pillájú völgy
ölen, fürkésző ormokon,
akárhól, s vigaszul
hiába mondod, messi az!
Sanghaj, vagy Guernica
szivemhez éppen oly közel,
mint rettegő kezed,
vagy arra fenn a Jupiter!
Ne nézz az égre most,
ne nézz a földre sem, aludj!
a szikrázó Tejút

kiált az őz, ha partot látni vél,
úgy vélek én is, mégis partokat és
l é l e k !
kiáltok fehér hangon én is.

És hangomra fölragyog
és hangom messzehordja
hűvös csillag és hűvös esti szél.

3. FÁRADT DÉLUTÁN

Az ablakon haldokló darázs repül be,
alvó asszonyom álmában beszél,
a barnuló felhők széleire fehér
fodrokat fú a gyöngö szél.

Miről beszélhetek? tél jön, s háború jön;
történ heverek majd, senkise lát;
férges föld fekszik szájamban és szememben
s testem gyökerek verik át.

*

Ó, ringó délután, adj nyugalmat,
lefekszem én is, később dolgozom.
Napod fénye már a bokrokon lóg.
s amott az este jó a dombokon.

Felhőt öltek, vére hull az égen,
lenn, parázsló levelek tövében
ülnek a borszagú, sárga bogyók.

4. ESTELEDIK

A síkos égen ereszkedik a nap,
korán jön végig az úton az este.
Jöttét az éles hold hiába leste:
kődöcskék hullanak.

Ébred a sövény, fáradt vándorba kap,
az este a fák ága között forog
és egyre dong, míg épülnek e sorok
s egymásra hajlanak.

Csendes szobámba rémült mókus pattan
és itt két hatodfeles jambust szalad.
Faltól ablakig, egy barna pillanat
s eltűnik nyomtalan.

A röpke béke véle tűnt; hallgatag
férges másznak szét a messi réteken
és lassan szerterágyák a végtelen
sort fekvő holtakat.

1935-1936

HIMNUSZ A BÉKÉRŐL

Te tünde fény! futó reménység vagy te,
forgó századoknak ritka éke:
zengő szavakkal s egyre lelkesebben
szóltam hozzád könnyüléptű béke!

Szólnék most újra, merre vagy? hová
tűntél e télből, mely rólad papol
s acélt fen szívek ellen, - ellened!
A szöllőszemben alszik így a bor

porában a halál szalad
s ezüsttel hinti be
az elbukó vad árnyakat.

1937

HISPÁNIA, HISPÁNIA

Két napja így zuhog s hogy ablakom nyitom,
Páris tetői fénylenek
felhő telepszik asztalomra
s arcomra nedves fény pereg.

Házak fölött, de mélyben állok mégis itt,
rámsír az esővert korom,
s szégyenkezem e lomha sártól
s hírektől mocskos alkonyon.

Ó suhogó, feketeszárnyu háború,
szomszédból szálló rémület!
nem vetnek már, nem is aratnak
és nincsen ott többé szüret.

Madárfió se szól, az égből nap se tűz,
anyáknak sincsen már fia,
csupán véres folyóid futnak
tajtékosan, Hispánia!

De jönnek új hadak, ha kell a semmiből,
akár a vad forgószelek
sebzett földekről és a bányák
mélyéről induló sereg.

Népek kiáltják sorsodat, szabadság!
ma délután is érted szállt az ének;
nehéz szavakkal harcod énekelték
az ázottarcu párisi szegények.

1937

FEDERICO GARCÍA LORCA

Mert szeretett Hispánia
s versed mondták a szeretők, -
mikor jöttök, mást mit is tehettek,
költő voltál, - megöltek ők.
Harcát a nép most nélküled víjja,
hej, Federico García!

1937

NYUGTALAN ÓRÁN

Magasban életem, szélben, a nap sütött,
most völgybe zárod tört fiad, ó hazám!
Árnyékba burkolsz, s nem vigasztal
alkonyi tájakon égi játék.

Sziclák fölöttem, távol a fényes ég,
a mélyben élek, néma kövek között.
Némuljak én is el? mi izgat
versre ma, mondd! a halál? - ki kérdi?

ki kéri tőled számon az életed,
s e költeményt itt, hogy töredék maradt?

ahogy te most mibennünk rejtezel.
Pattanj ki hát! egy régesrégi kép
kisért a dalló szájú boldogokról;
de jaj, tudunk-e énekelni még?

Ó, jöjj el már te szellős március!
most még kemény fagyokkal jó a reggel,
didergő erdők anyja téli nap:
leheld be zúzos fádat meleggel,

s állj meg fölöttünk is, mert megfagyunk
e háboruk perzselte télben itt,
ahol az ellenállni gyöngye lélek
tanulja már az öklök érveit.

Nyarakra gondolunk s hogy erdeink
majd lombosodnak s bennük járni jó,
és kertjeinknek sűrű illatában
fáján akad a hullni kész dió!

s arany napoknak alján pattanó
labdák körül gomolygó gombolyag,
gyereksereg visong; a réteken
zászlós sörényü, csillogó lovak

száguldanak a hulló nap felé!
s fejünk felett surrog és csivog
a fecskéfészkektől sötét ereszt!
Így lesz-e? Így! Mert egyszer béke lesz.

Ó, tarts ki addig lélek, védekezz!

1938

EGYÜGYŰ DAL A FELESÉGRŐL

Az ajtó kaccan egyet, hogy belép,
topogni kezd a sok virágcserep
s hajában egy kis álmos szóke folt
csipogva szól, mint egy riadt veréb.

A vén villanyzsinór is felrikolt,
sodorja lomha testét már felé
s minden kering, jegyezni sem birom.

Most érkezett, egész nap messze járt,
kezében egy nagy mákvirágzirom
s elúzi azzal tőlem a halált.

1940. január 5.

KÉT KARODBAN

Tudd hát! egyetlen jaj se hangzik,
sírba se tesznek, a völgy se ringat,

szétszór a szél és - mégis a sziklaszál
ha nem ma, - holnap visszadalolja majd,
mit néki mondok és megértik
nagyránövő fiak és lányok.

1939. január 10.

TAJTÉKOS ÉG

Tajtékos égen ring a hold,
csodálkozom, hogy élek.
Szorgos halál kutatja ezt a kort
s akikre rálel, mind olyan fehérek.

Körülnéz néha s felsikolt az év,
körülnéz, aztán elalél.
Micsoda ősz lapul mögöttem újra
s micsoda fájdalomtól tompa tél!

Vérzett az erdő és a forgó
időben vérzett minden óra.
Nagy és sötétlő számokat
írkált a szél a hóra.

Megértem azt is, ezt is,
súlyosnak érzem a levegőt,
neszekkel teljes, langyos csönd ölel,
mint születésem előtt.

Megállok itt a fa tövében,
lombját zúgatja mérgesen.
Lenyúl egy ág. Nyakonragad?
nem vagyok gyáva, gyöngye sem,

csak fáradt. Hallgatok. S az ág is
némán motoz hajamban és ijedten.
Feledni kellene, de én
soha még semmit sem feledtem.

A holdra tajték zúdúl, az égen
sötétzöld sávot von a méreg.
Cigaretta sodrok magamnak,
lassan, gondosan. Élek.

1940. június 8.

TÉTOVA ÓDA

Mióta készülök, hogy elmondjam neked
szerelmem rejtett csillagrendszerét;
egy képben csak talán, s csupán a lényegét.
De nyüzsgő s áradó vagy bennem, mint a lét,
és néha meg olyan, oly biztos és örök,
mint kőben a megkövesült csigaház.
A holdtól cirmos éj mozdul fejem fölött
s zizzelve röppenő kis álmokat vadász.
S még mindig nem tudom elmondani neked,
mit is jelent az nekem, hogy ha dolgozom,
óvó tekinteted érzem kezem felett.
Hasonlat mit sem ér. Felöltlik s eldobom.
És holnap az egészet újra kezdem,
mert annyit érek én, amennyit ér a szó
versemben s mert ez addig izgat engem,

Két karodban ringatózom
csöndesen.

Két karomban ringatózol
csöndesen.

Két karodban gyermek vagyok,
hallgatag.

Két karomban gyermek vagy te,
hallgatlak.

Két karoddal átölelsz te,
ha félek.

Két karommal átölellek
s nem félek.

Két karodban nem ijesztesz majd
a halál nagy
csöndje sem.

Két karodban a halálon,
mint egy álmon
átesem.

1941. április 20.

MÁSODIK ECLOGA

REPÜLŐ

Jó messzi jártunk éjjel, dühömben már nevettem,
méhrajként zümmögött a sok vadász felettem,
a védelem erős volt, hogy lődöztek barátom,
míg végül új rajunk feltűnt a láthatáron.
Kis híja volt s leszednek s lenn összesöprögetnek,
de visszajöttem nézd! és holnap újra retteg
s pincébe bú előlem a gyáva Európa...
no hagyjuk már, elég! Írtál-e tegnap óta?

KÖLTŐ

Írtam, mit is tehetnék? A költő ír, a macska
miákol és az eb vonít s a kis halacska
ikrát ürit kacéran. Mindent megírok én,
akár neked, hogy fönn is tudd hogy' élek én,
mikor a robbanó és beomló házsorok
között a vérekes hold fénye támolyog
és feltüremlenek mind, rémülten a terek,
a lélekzet megáll, az ég is émelyeg
s a gépek egyre jönnek, eltűnnek s újra mint
a hörgő örület lecsapnak újra mind!

Írok, mit is tehetnék. S egy vers milyen veszélyes,
ha tudnád, egy sor is mily kényes és szeszélyes,
mert bátorság ez is, lásd, a költő ír, a macska
miákol és az eb vonít s a kis halacska -
a többi... És te mit tudsz? Semmit! csak hallgatod
a gépet s zúg füled, hogy most nem hallhatod;
ne is tagadd, barátod! és összenőtt veled.
Miről gondolkodol, míg szállsz fejünk felett?

REPÜLŐ

Ne vess ki. Félek ott fönn. S a kedvesemre vágyom
s lehunyva két szemem, heverni lenn egy ágyon.
Vagy csak dudolni róla, fogam közt szűrve, halkan,
a kántinmélyi vad és gőzös zúrzavarban.
Ha fönn vagyok, lejönnék! s lenn újra szállni vágyom,
nincs nekem már helyem e nekem gyúrt világon.
S a gépet is, tudom jól, túlzottan megszerettem,
igaz, de egy ütemre fájunk fönn mind a ketten...
De hisz tudod! s megírod! és nem lesz majd titok,

míg csont marad belőlem s néhány hajcsomó.
Fáradt vagy s én is érzem, hosszú volt a nap, -
mit mondjak még? a tárgyak összenéznek
s téged dicsérnek, zeng egy fél cukoradarab
az asztalon és csöppje hull a méznek
s mint színarany golyó ragyog a terítón,
s magától csendül egy üres vizespohár.
Boldog, mert véled él. S talán lesz még időm,
hogymondjam milyen, mikor jöttödre vár.
Az álom hullongó sötétje meg-megérint,
elszáll, majd visszatér a homlokodra,
álmos szemed búcsúzva még felémint,
hajad kibomlik, szétterül lobogva,
s elalszol. Pillád hosszú árnya lebben.
Kezed párnámra hull, elalvó nyírfaág,
de benned alszom én is, nem vagy más világ,
S idáig hallom én, hogy változik a sok
rejtelmes, vékony, bölcs vonal
hűs tenyeredben.

1943. május 26

RAZGLEDNICÁK

1
Bulgáriából vastag, vad ágyuszó gurul,
a hegygerincre dobban, majd tétováz s lehall;
torlódik ember, állat, szekér és gondolat,
az út nyerítve hőköl, sörényes ég szalad.
Te állandó vagy bennem e mozgó zürzavarban,
tudatom mélyén fénylesz örökre mozdulatlan
s némán, akár az angyal, ha pusztulást csodál,
vagy korhadt fának odván temetkező bogár.

1944. augusztus 30. A hegyek közt

2
Kilenc kilométerre innen égnek
a kazlak és a házak,
s a rétek szélein megülve némán
riadt pórok pipáznak.
Itt még vizet fodroz a tóra lépő
apró pásztorleány
s felhőt iszik a vízre ráhajolva
a fodros birkanyáj.

Cservenka, 1944. október 6.

3
Az ökrök száján véres nyál csorog,
az emberek mind véreset vizelnek,
a szápad bűzös, vad csomókban áll.
Fölöttünk fú a förtelmes halál.

Mohács, 1944. október 24.

4
Mellézuhanam, átfordult a teste
s feszes volt már, mint hús, ha pattan.
Tarkólövés. - Így végzed hát te is, -
súgtam magamnak, - csak feküdj nyugodtan.
Halált virágozik most a türelem. -
Der springt noch auf, - hangzott fölöttem.
Sárral kevert vér száradt füleimen.

Szentkirályszabadja, 1944. október 31.

emberként ítem én is, ki most csak pusztítok,
ég s föld között hazátlan. De jaj, ki érti meg...
Irsz rólam?

KÖLTŐ

Hogyha élek. S ha lesz még majd kinek.

1941. április 27

A BUJDOSÓ

Az ablakból egy hegyre látok,
engem nem lát a hegy;
búvok, tollamból vers szivárog,
bár minden egyre megy;
s látom de nem tudom mivégre
e régimódi kegy:
mint hajdan, hold leng most az égre
s virágot bont a meggy.

1944. május 9.

Fodor Csaba: Rideg napok.

ERŐLTETETT MENET

Bolond, ki földre rogyván fölkél és újra lépked,
s vándorló fájdalomként mozdít bokát és térdet,
de mégis útnak indul, mint akit szárny emel,
s hiába hívja árok, maradni úgyse mer,
s ha kérdezed, miért nem? még visszaszól talán,
hogymondja őt az asszony s egy bölcsőbb, szép halál.
Pedig bolond a jámbor, mert ott az otthonok
fölött régóta már csak a perzselt szél forog,
hanyattfeküdt a házfal, eltört a szilvafa,
és félelemtől bolyhos a honni éjszaka.

Ó, hogyha hinni tudnám: nemcsak szivemben hordom
mindazt, mit érdemes még, s van visszatérni otthon;
ha volna még! s mint egykor a régi hűs verandán
a béke méhe zöngne, míg hűl a szilvalekvár,
s nyárvégi csönd napozna az álmos kerteken,
a lomb között gyümölcsök ringnának meztelen,
és Fanni várna szökén a rőt sövény előtt,
s árnyékot írna lassan a lassú délelőtt, -
de hisz lehet talán még! a hold ma oly kerek!
Ne menj tovább, barátom, kiáltás rám! s fölkelek!

Bor, 1944. szeptember 15.

.....

ADY ENDRE ISMERETLEN KORVIN-KÓDEX MARGÓJÁRA

Sírás és panaszkodás

Hozzád száll a mi nagy panaszunk, néhai való királyunk, Korvin, most, amikor a magyar fórumon, Pusztaszeren, új nagy kötést csinálnak a magyarok. Hajh, vajon újat-e? Serlegetekbe még nem ömlött felvágott ereitek nedve, még nem kész a lakoma. Nem hallgatnátok-e meg még a lakoma előtt az igriceket?

A mi mondanivalónk nem sok: értjük a magyar Athén fórumát, halljuk a szittyia paripák prüszkölését. Tehát újból Európa ellen mentek, lovas magyarok? Az Időre röhögtök, miért legyen másként, mint Szvatopluk után: szent Ázsia nevében törtetni fogtok előre.

Mi, fanyar igricek, azonban kiáltunk még egyet hozzátok. Omlásra készülő vérünket az egekig kiabáltatjuk föl: mit tettetek velünk? Mi komolyan vettük az Időt, mi 1896-ban komolyan 1896-ot írtunk, ti nem, ti csak 896-ot éreztetek akkor is. Meghurcolt benneteket ezer esztendő, át és átította véreteket kun vérrel, tatár vérrel, szláv vérrel, örmény vérrel, görög vérrel, germán vérrel, oláh vérrel. Ti már nem lehettek Koppányok s Gyulák, s ti Koppányok s Gyulák vagytok mégis.

Vívjátok a dühös szerelmi harcot Áron nyughatatlan népével: ebben a gyilkos ölekezésben bíztunk eddig, a semita élesztőben, a zsidó segítségben. Elmúlt ez is, ez a bizalmunk: erős vagy te, Pusztaszer, erősebb vagy Jeruzsálemnél, erősebb vagy Babilonnál, erősebb vagy Rómánál, erősebb vagy Párizsnál. Légy hivalkodó: erősebb leszel Bécsnél is.

Néha úgy képzeljük, ebben van a ti életetek, véreink, magyarok. Hogy megálltok, s kemény koponyátokat előre szegzitek, nem csalóka, tarka ideálok befogadására, de - döfésre.

Hiszen álljatok meg, maradjatok meg, tartsátok meg koponyáitok kerekességét és keménységét, éljetez a magyar glóbus nagyszerűen ostoba hitében. De mit csináltok velünk, mi is magyarok vagyunk, és minket elbolondítottatok.

Meséljük el: Európa ámulására ezelőtt valami negyven és pár évvel újra fölbukkantatok én véreim. Nem akartátok, hogy Európa állattenyésztő legyen miattatok: mert teste közepében benneteket tenyészt. Már akkor Petőfitek is volt, valami csodálatos kultúracsiklandozás borzongó kéjére emlékeztetek.

Komp-ország, Komp-ország, Komp-ország: legképessegebb álmaiban is csak mászkált két part között: Kelettől Nyugatig, de szívesebben vissza.

Miért hazudták, hogy a komp - híd, - óh Potemkin, te kenetes kezű szent ember, te csak Katalin cárnőt csaltad meg.

Idealisták és gonosztevők összeálltak, álság levegő-köveiből váratat csináltak, teleujjongták a világot, hogy a Kárpátok alatt kiépült Európa.

A Nyugattal szórványosan már régen elmatkázódtak itt lelkek, Magyarország durva ember-matériájából már kicsillant egy sereg differenciálódásra érett és alkalmas molekula. A nagy Humbug nem Európának ártott meg, a hazugságot itthon hitték el. Miért hazudtak már az apáinknak, és miért adták a hazugságot tovább? Mi nekünk váltig azt mondták, hogy itt Európa van, kultúréletre készültünk, s megfeszített idegekkel rángattuk magunkat egyre előbbre.

Közben zuhanások történtek, a Grünwald Bélák és a Péterfy Jenők menekültek, mihelyst tisztán láttak. Ki tudja, hányan és kik voltak ők, ki tudja, hányan jártak még rosszabbul, a többsége a szerencsétlen kiváltaknak csak vergődött. A nagy Humbugot meg nem ismerte, a nagy valóságba bele nem borzadt.

Bulgária nem csinál Ripeket a fiaiból, nem hiteti el velük, hogy ő kultúrállam. A plojesti oláh az ő nagylángú fiát elküldi szépen franciának, a szerb iskola nem tanítja, hogy a szerb géniusz ormain jár a kultúrának.

Minket kergettek előre, nem volt szabad hátránézni, meglátni, honnan megyünk robogva. Meglátni, hogy néhány Fáraóé ez az ország, hogy szennyes állati életben tartják a milliokat. A Fáraók azt akarták, hogy legyenek itt gúlák és piramisok. Vérét és idegét hordja össze néhány vak bolond: hivalkodjanak majd vele ők.

Tízezer ember előreszaladt, Európaivá vált idegben, vérben, gondolatban, kínban, szomjúságban. Egy túlfejlődött embertípus temett itt, mely előttefut a magyar társadalomnak száz esztendővel legalább. Ezek a szent kengyelfutók

nem is álmodták, hogy sarkukban százezrek nincsenek.

Íme egyszerre zúgás, a kendőzött Ázsia lemossa az arcát, szája bugyborékol, s kiárasztja folyóit, melyeknek áradata szörnyűséges, mint a Jankcekiángé.

Turulok kerengnek a levegőbe, nyílzáport lőnek a Nap felé, támadásra készülnek a magyarok. Hányadikra, mióta a betűtanító olasz papokat koncolták?

Nagy vagy én népem, nagy vagy én népem: ezer éve élsz folytonos harcban Európával, csapatokat gyűjtöttél közben, holott véreztél. De a gondolatot nem engedted győzedelmeskedni gyermekeid koponyáin, úgy élsz Európa közepén, mint eleven tiltakozás az állati élet megszüntetése ellen. És hogy most utolsó dátuma járt le az Időnek, hatalmasabban kelsz fel, mint valaha: zajlik a tatárság a Kárpátok alatt.

Komp-ország megindult dühösen Kelet felé újra: egy kis sarka leszakadt a kompnak, ott maradt a nyugati partok táján vagy tízezer emberrel, mi lesz ezekkel? Aranyas felét nem bánjuk, aranyuk partra veti őket valahol Nyugaton, nem kénytelenek érezni, hogy nincs hova menni. Hogy elnyeli őket a magyar társaság, a valóság, melyre íme ma ébrednek szegény magyar Ripek, hogy ez elnyeli őket.

Morituri te salutant: új magyar társadalom, az elámítottak, a becsapottak, az előreszaladottak, a kijátszottak, a túlfejlődött magyar lelkek, a vértanúságra kiválasztott magyarok.

Kiki úgy oldja meg a maga nagy problémáját, ahogy tudja. Száz évvel előbbreélni nem lehet, bolygani az űrben nem lehet. Komp-ország Keletnek indul, kérekedjék fel reá a gyenge.

És látom az új áldozatot Hadúrnak, az új Gellért-papokat. Élén az új magyar társadalomnak állnak az ordító táltosok. Szomorú embereket vonultatnak el. Akinek a homlokán ott vigyázatlankodik a Gondolat, akinek a szemeiből új érzések máglyája világít, akire rábizonyul, hogy szívesen áldozott az Eszme idegen és ékes isteneinek: az elveszett. Azt belesüllyesztik a mélységes, a piszkos, az örvénylő árba. Ave Caesar, morituri te salutant. De a halál előtt hallgass meg bennünket Hunyadi János fia.

